

ZAŁĄCZNIK F.3 STUDIUM PRZYPADKU – KARTA PRACY: REGULACJA EMOCJI I KOMUNIKACJA

Studium przypadku: Wsparcie regulacji emocji i komunikacji u dziecka w wieku przedszkolnym z ASD

1. Informacje wstępne

- **Imię :** Ania
- **Wiek:** 4 lata, 3 miesiące
- **Miejsce obserwacji:** Publiczne przedszkole integracyjne (dzieci w wieku 3–5 lat)
- **Diagnoza:** Zaburzenia ze spektrum autyzmu (Poziom 1, wymagający wsparcia), diagnoza w wieku 3 lat i 4 miesięcy
- **Dodatkowe informacje:** Posługuje się krótkimi wypowiedziami; zdiagnozowane łagodne opóźnienie rozwoju mowy; dobrze korzysta ze wskazówek oraz pomocy wizualnych w trakcie edukacji (jest “wzrokowcem”); wykazuje silne przywiązanie do rutyn.

2. Wstępna obserwacja

Ania dołączyła do grupy przedszkolnej w połowie roku. W pierwszym miesiącu nauczyciele odnotowali::

Mocne strony:

- Dobra pamięć wzrokowa (np. codzienny plan dnia, układ sali)
- Bardzo dobre rozpoznawanie znaków wizualnych, zainteresowanie wzorami oraz wczesne zainteresowanie literami i liczbami
- Samodzielne wykonywanie zadań o jasnej strukturze (np. puzzle, gry w sortowanie)
- Lubi aktywności indywidualne: układanie, kolorowanie, słuchanie muzyki

Trudności:

- Ograniczony kontakt z rówieśnikami; unikanie kontaktu wzrokowego i zabawy równoległe
- Sztywność w zachowaniu (np. naleganie na to samo miejsce podczas posiłków)
- Trudności w radzeniu sobie z nieplanowanymi zmianami (np. nagłe przejście z zajęć w sali na zabawy na zewnątrz)
- Wyraża napięcie poprzez powtarzające się pytania lub wycofanie (np. wielokrotne „Czy to już czas iść do domu?”)
- Skłonność do echolalii, szczególnie w sytuacjach lękowych

3. Ocena oraz cele

Zespół złożony z nauczyciela przedszkolnego, logopedy, psychologa i pedagoga specjalnego przeprowadził ocenę funkcjonowania Ani przy użyciu narzędzi obserwacyjnych, badania ADOS-2 oraz nieformalnych prób językowych.

Cele planu wsparcia:

1. Zwiększenie funkcjonalnej komunikacji (z wykorzystaniem strategii wizualnych i werbalnych)
2. Wzmacnianie zaangażowania społecznego w relacje z rówieśnikami poprzez zabawę strukturalną
3. Wspieranie elastycznego myślenia poprzez wprowadzanie bezpiecznych zmian w rutynie
4. Rozwijanie umiejętności rozpoznawania emocji oraz technik samoregulacji

4. Strategie interwencji

A. Wsparcie komunikacyjne

- Stosowanie pomocy wizualnych dotyczących budowania zdań (np. „Chcę ___”, „Czuję ___”) podczas posiłków, zabawy i porządkowania
- Wizualny plan dnia (z elementami do zdejmowania)
- Wprowadzanie skryptów społecznych dla typowych sytuacji klasowych (np. „Czy mogę się dołączyć?”)

B. Interakcje społeczne i zabawa

- Zajęcia w małych grupach z ukierunkowaną zabawą – ćwiczenie zabawy naprzemiennej i naśladowania
- Wykorzystywanie modelowania wideo do nauki powitań, proszenia o pomoc i dzielenia się
- Wprowadzenie „kolegi do zabawy” z udziałem rówieśników neurotypowych

C. Regulacja emocjonalna

- Stworzenie spersonalizowanej „Książki emocji” ze zdjęciami Ani przedstawiającymi take emocje jak: „radosna”, „smutna”, „zła”, „spokojna”
- Wykorzystanie strategii wyciszania się ze wsparciem wizualnym (np. „oddychaj”, „przytul swoją zabawkę”, „usiądź w spokojnym kąciку”)
- Zastosowanie tablic wyboru w momentach napięcia, aby umożliwić Annie wybór alternatywnych działań

D. Strategie edukacyjne i środowiskowe

- Przewidywalne rutyny z werbalnym i wizualnym odliczaniem przed zmianami aktywności
- Dostęp do cichego miejsca z pomocami sensorycznymi: poduszka obciążeniowa, słuchawki wygłuszające
- Regularny dziennik komunikacji nauczyciel–rodzic do monitorowania emocji i zachowań

5. Monitorowanie postępów (po 8 tygodniach)

- Ania zaczęła inicjować interakcje z wybranymi rówieśnikami przy użyciu krótkich wypowiedzi (np. „Moja kolej?”)
- Toleruje niewielkie, zaplanowane zmiany w rutynie (np. nowa aktywność w planie dnia)
- Poprawnie rozpoznaje cztery podstawowe emocje na kartach obrazkowych i potrafi dopasować je do sytuacji klasowych
- Zamiast powtarzania fraz w sytuacjach stresowych prosi o przerwę lub pomoc
- Regularnie wita się z rówieśnikami i nauczycielami przy wsparciu podpowiedzi wizualnych

6. Refleksje oraz dalsze kroki

Czynniki sprzyjające sukcesowi:

- Integracja komunikacji wielomodalnej (wizualnej, werbalnej, modelowanej)
- Stała współpraca dom–przedszkole oraz spójność oddziaływań
- Pozytywne wzmacnianie małych postępów w komunikacji społecznej

Obszry do dalszej pracy:

- Rozwijanie umiejętności prowadzenia dłuższych rozmów naprzemiennych
- Poszerzanie słownika emocji (np. podekscytowana, znudzona, zaniepokojona)
- Zwiększanie elastyczności w zabawie z rówieśnikami (np. respektowanie zasad zabawy grupowej)

Pytania refleksyjne dla studentów – przyszłych nauczycieli:

1. Jakie mocne strony wnosi Ania do klasy i w jaki sposób można je wykorzystać do wspierania jej nauki i włączenia społecznego?
2. W jaki sposób potrzeby komunikacyjne Ani wpływają na jej zachowanie i jakie strategie dydaktyczne mogą wspierać skuteczniejsze wyrażanie się?
3. Jaką rolę odegrały pomoce wizualne w radzeniu sobie Ani z przejściami i oczekiwaniami?
4. Jakie techniki pomogły Ani rozpoznawać i wyrażać emocje oraz dlaczego jest to tak ważne?
5. Gdybyś był(a) nauczycielem Ani, w jaki sposób włączył(a)byś jej rodzinę w realizację celów edukacyjnych w domu i w przedszkolu?

Co-funded by
the European Union

Upskilling Preservice Teachers to Support Young Children with
Autism Spectrum Disorder through Digital Social Stories

EARLY-ASD

6. Co uwzględnił(a)byś w cyfrowej historyjce społecznej, aby w odpowiedni i wspierający sposób przedstawić drogę rozwoju Ani oraz budować świadomość dotyczącą ASD?